

Magdalena Mucha

„Bajkoterapia – metoda wspierająca rozwój dziecka”

**Program przeznaczony jest dla dzieci w wieku
przedszkolnym**

Ostrów Wielkopolski 2015-2016

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE.....	4
CELE PROGRAMU.....	5
PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW.....	7
OPIS OSIĄGNIĘĆ DZIECI.....	8
METODY I FORMY PRACY.....	9
ŚRODKI DYDAKTYCZNE.....	10
EWALUACJA.....	11
TEMATYKA ZAJEĆ.....	12
PRZYKŁADOWE SCENARIUSZE ZAJEĆ.....	17
ZBIÓR NIEKTÓRYCH OPOWIADAŃ.....	30
BIBLIOGRAFIA.....	32
ZAŁĄCZNIKI.....	33

WSTĘP

Wprowadzenie dziecka w świat literatury poprzez czytanie mu bajek jest w obecnych czasach ważniejsze niż w przeszłości. Świat, który otacza dziecko jest coraz bardziej skomplikowany i dostarcza mu na co dzień wielu informacji i tych potrzebnych do dalszego, prawidłowego rozwoju i tych negatywnie wpływających na jego emocje, intelektualny i społeczny rozwój. Telewizja, kino, gry komputerowe często zastępują rodziców, wychowawców i odgrywają zbyt dużą rolę w edukacji i wychowaniu dzieci. Badania naukowe dowodzą, że nadmierne oglądanie telewizji przez małe dzieci wpływa negatywnie na proces myślenia, a wiele programów wywołuje lęki i niepokój oraz znieczula na agresję.

Bajka jest utworem, który rozwija i kształtuje osobowość dziecka. Przez pryzmat bajki dziecko poznaje świat, przenosi się w inne środowisko, poznaje normy moralne i zachowania, rozwija wyobraźnię.

Wyróżniamy trzy rodzaje bajek terapeutycznych:

- relaksacyjna - której głównym celem jest uspokojenie i wyciszenie dziecka; posługuje się wizualizacją, czyli obrazowaniem wewnętrznym. Wizualizacja opiera się na trzech strukturach: słuchowej (słyszysz szum drzew), wzrokowej (widzisz fale uderzające o brzeg), czuciowej (wchodzisz na szczyt góry);
- bajka psychoedukacyjna - ma na celu wprowadzenie zmian w zachowaniu dziecka, czyli rozszerzenie repertuaru zachowań. Dziecko poznaje bohatera, który ma podobny problem i zdobywa wzory jego rozwiązania, uczy się postępowania w trudnej sytuacji, rozszerza swoją samoświadomość;
- bajka psychoterapeutyczna - jest dłuższa w przeciwieństwie do poprzednich bajek, ma rozbudowaną fabułę, a jej zadaniem jest obniżanie lęku, ma na celu zastępczo zaspokoić potrzeby, dowartościować, dać wsparcie przez zrozumienie i akceptację, budowanie pozytywnych emocji, nadziei i przyjaźni oraz przekazać odpowiednią wiedzę o sytuacji lękotwórczej i wskazać sposoby radzenia sobie z tym problemem.

Założenia programowe

Program „Bajkoterapia – metoda wspierająca rozwój dziecka” adresowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym. Program jest zgodny z podstawą programową wychowania przedszkolnego zatwierdzonego przez MEN, realizowany był w roku szkolnym 2015/2016 w wymiarze jednej godziny tygodniowo. Uczestniczyło w nim 23 przedszkolaków. Miejsmem realizacji programu była sala przedszkolna. Opracowując program „Bajkoterapia - metodą wspierania rozwoju dziecka” wzięłam pod uwagę wiek dzieci, ich potrzeby i możliwości. Korzystałam z następującej literatury: M. Molicka *Bajki terapeutyczne*, wyd. Media Rodzina Poznań 2002., M. Molicka *Bajkoterapia. O lekach i nowej metodzie terapii*, Wyd. Media Rodzina Poznań 2002., M. Molicka, *Biblioterapia i bajkoterapia*, wyd. Media Rodzina, Poznań 2011. Realizując program miałam na uwadze indywidualny charakter rozwoju dziecka, uwzględniałam jego potrzeby, chęci, możliwości, a także zainteresowania. Program zawiera również informacje o metodach i formach pracy sprzyjających osiągnięciu zamierzonych celów, przewidywane osiągnięcia dzieci, a także sposoby ewaluacji. Głównym źródłem wiedzy dziecka były jego osobiste doświadczenia zdobywane podczas poznawczej twórczej aktywności. Dobór for i metod pracy cechowała duża różnorodność, dzieci mogły pracować kreatywnie, rozwijać swoją twórczą aktywność.

Cele programu

Głównym celem programu jest wspomaganie wszechstronnego rozwoju osobowości u dziecka poprzez spotkanie z bajką i baśnią

Cele ogólne:

- pobudzanie kreatywności i wyobraźni,
- wspomaganie wszechstronnego rozwoju dziecka,
- kształtowanie nawyku słuchania, opowiadania,
- nauka szacunku do książek.

Cele szczegółowe:

- wskazanie wartościowego sposobu spędzania wolnego czasu polegającego na słuchaniu bajek i baśni,
- rozwijanie postawy koleżeństwa i wzajemnej życzliwości,
- wskazanie roli przyjaźni oraz potrzeby wzajemnej pomocy,
- wyrażanie swoich uczuć słowami i czynami,
- określanie nastroju utworów,
- wypowiadanie swoich przeżyć w formie plastycznej i za pomocą dramy,
- rozwijanie myślenia przyczynowo – skutkowego,
- kształtowanie pożądanych postaw społecznych, eliminowanie lęków i zahamowań.

Bajki odgrywają następującą rolę w terapii:

- Uczą reguł i wzorów zachowań.
- Uwalniają od lęku poprzez osvajanie z osobami, przedmiotami, czy sytuacjami go wzbudzającymi.
- Uwrażliwiają w sposób zastępczy zaspokojenie potrzeb psychicznych (poczucie kochania, akceptowania, bezpieczeństwa).
- Dają wsparcie, poczucie siły, nadzieję (pozytywne zakończenie, odmiana losu).
- Uczą pozytywnego myślenia.
- Umożliwiają przemyślenie problemu a następnie konfrontację z nim w bezpieczny sposób.
- Uświadamiają, że inni przeżywają podobne uczucia.
- Przywracają zaufanie do samego siebie, podnoszą samoocenę.
- Pozwalają pokonać trudności, dają możliwość wykorzystania proponowanych rozwiązań.
- Wyzwalają stłumione emocje, uwrażliwiają na los ludzi i zwierząt.
- Dostarczają wiedzy o świecie, czyli obecności dobra, zła, postawy wobec nich.

Procedury osiągania celów

Program nie wymagał dużych nakładów finansowych. Najważniejsza była pomysłowość oraz zaangażowanie nauczyciela i dzieci. Aby przekaz bajki lub baśni dotarł do słuchaczy stwarzałam dzieciom korzystne warunki: miły nastrój (zapalona lampka, przyciemniona sala), prawidłowa pozycja ciała dziecka, kontakt wzrokowy, czytanie spokojnym, nastrojowym głosem, możliwość wyrażenia przeżyć za pomocą działalności plastycznej, ruchowo-werbalnej, dyskusja na temat utworu, zachowania głównych postaci.

Zainteresowania bajkami kształtowałam poprzez:

- przedstawienie głównych bohaterów w teatrzyku kukiełkowym lub za pomocą pacynek,
- konkursy: konkurs na najpiękniejszą okładkę bajki,
- najpiękniejsza praca plastyczna ,
- gry i zabawy : zgaduj-zgadula, przyporządkowanie bohaterów bajek do tytułów,
- układanie w odpowiedniej kolejności historyjki obrazkowej
- oglądanie bajek,
- tworzenie przez dzieci własnych książeczek.
- zabawy ruchowe z chusta animacyjną

Opis osiągnięć dzieci:

W wyniku wdrożenia programu dziecko powinno:

- znać bohaterów bajek i baśni,
- wymieniać tytuły baśni, bajek,
- łatwo zapamiętywać treść utworów,
- poznać reguły życia w grupie, rodzinie, otoczeniu społecznym i przyrodniczym,
- rozumieć i akceptować własne uczucia i uczucia innych ludzi,
- w prawidłowy sposób wyrażać uczucia i myśli, nazywać różne stany emocjonalne,

- być wrażliwym na uczucia innych i gotowy do pomocy,
- posiadać zdolność koncentracji uwagi,
- umieć odróżnić bohaterów pozytywnych od negatywnych,
- akceptować siebie, mając świadomość swoich mocnych stron,
- posiadać bogaty zasób słownictwa,
- umieć skutecznie pokonywać trudności występujące w różnych sytuacjach życiowych,
- poznać i rozwijać własne możliwości twórcze, pomysłowość, kreatywność, wyobraźnię,
- umieć kontrolować swoje zachowania,
- słuchać ze zrozumieniem,
- ekspresyjnie wyrażać swoje myśli i uczucia w twórczości plastycznej,
- nauczyć się czerpać satysfakcję ze wspólnej pracy,
- potrafić posługiwać się środkami plastycznymi.

Metody i formy pracy

Metody pracy

O skuteczności programu decyduje między innymi dobór metod i form, aby oddziaływanie było w pełni efektywne nauczyciel - wychowawca powinien uwzględniać te cechy, które dominują i przesądzają o formach aktywności przeżywania i myślenia dzieci w danym wieku, a stosowane metody muszą pozostać w zgodzie z potrzebami ruchu i aktywności przejawianej przez dzieci. Najpowszechniejszy podział metod pracy jest następujący:

- podające,
- problemowe,
- praktyczne,

Dla potrzeb poniższego programu ten podział został poszerzony o następujące metody:

- 1) Metody wspierania aktywności dziecka: twórcza, odtwórcza, problemowa,
 - 2) Metody podające: wyjaśnianie, objaśnianie, opis, opowiadanie, pogadanka.
 - 3) Metody problemowe: dyskusja, burza mózgów.
 - 4) Metody eksponujące: eksponowanie prac dzieci, wystawa.
- Wszelkie metody nauczania były wspierane przez odpowiednio dobrane formy pracy i środki dydaktyczne inicjujące aktywność dzieci.

Formy pracy:

indywidualna,
grupowa,
zbiorowa.

Środki dydaktyczne

Do realizacji programu wykorzystałam następujące środki dydaktyczne:

- baśnie, bajki, opowiadania, wiersze,
- różnorodne rekwizyty, eksponaty,
- kukielki,
- rysunki, ilustracje,
- różnorodne materiały i narzędzia do działalności plastycznej,
- instrumenty perkusyjne,
- magnetofon,
- chusta animacyjna
- płyty z bajkami terapeutycznymi, muzyką relaksacyjną.

Ewaluacja

Aby przekonać się czy program autorski ma pożądaną wpływ na dziecko przeprowadziłam ewaluację, chciałam sprawdzić czy zamierzone przeze mnie cele zostały osiągnięte.

Głównymi celami ewaluacji było:

- poinformowanie nauczyciela o osiągnięciach dziecka,
- poinformowanie dziecka o jego osiągnięciach w zakresie wiadomości i umiejętności,
- poszukiwanie odpowiedzi na pytania: Czy wszystkie cele zostały osiągnięte? Jakich środków użyć, by cel osiągnąć?
- informowanie nauczyciela o potrzebie zastosowania działań korygujących błędy i uzupełniających braki w wiadomościach i umiejętnościach (postaw) dzieci.

Obserwacja zachowań dzieci podczas zajęć, rozmowy z nimi i ich zainteresowanie stanowiły dla mnie informację zwrotną. Prace plastyczne dzieci będące wynikiem spontanicznego działania pod wpływem doznań i uczuć stanowiły ważny materiał badawczy. Przeprowadziłam także wystawę prac plastycznych. Po zakończeniu programu dzieci wyraziły swoją opinię na temat realizowanego programu za pomocą rysunku.

W celu zbadania efektywności i atrakcyjności realizowanego programu w czerwcu 2016 r. przeprowadziłam wśród 23 przedszkolaków i ich rodziców ankiety ewaluacyjne. Chciałam sprawdzić, czy zamierzone cele programu bajkoterapi zostały zrealizowane.

Ankieta dla dzieci miała formę rysunków, przedszkolaki po wysłuchaniu zarówno pytania jak i możliwych odpowiedzi zaznaczały odpowiedni obrazek (buzia uśmiechnięta, mniej uśmiechnięta, obojętna, niezadowolona mina). Na niektóre pytania dzieci ustnie udzielały odpowiedzi lub podnosiły rękę w górę.

Tematyka zajęć

Większą część realizacji programu stanowiły zajęcia biblioterapeutyczne: integrujące grupę, kompensujące niepowodzenia w przyszłej nauce szkolnej, stymulujące wrażliwość i empatię u dzieci oraz uczące odpowiedzialności za zwierzątko. Odbyły się zajęcia wzmacniające poczucie własnej wartości dziecka, stymulujące wrażliwość i empatię (nawaga, problem piegów, noszenia okularów, rude włosy), wdrażające dziecko do zachowania dystansu i ostrożności wobec nieznanym, uczące tolerancji dla innych narodowości, koleżeństwa i przyjaźni. Część zajęć miała charakter wspomaganie procesu adaptacji dziecka w grupie, utrwalania norm etycznych i wzmacniania poczucia bezpieczeństwa w zespole przedszkolaków. Prowadziłam także zajęcia okazjonalne, wprowadzające w przedświąteczny klimat. Materiał dydaktyczny stanowiły między innymi następujące utwory: J. i W. Grimm „Śnieżka”, „Jaś i Małgosia”, „Czerwony Kapturek”, „Kopciuszek”, z książki Marii Molickiej „Bajkoterapia”, Małgorzata Musierowicz „Boję się”, „Kurczak”.

TEMATYKA ZAJEĆ

I semestr roku szkolnego 2015-2016

Bloki tematyczne	Tematy zajęć:	Termin realizacji:
Bajki - pomagajki	„Misiulek w przedszkolu” M. Molickiej -Przewycięzenie lęku przed porzuceniem -„Wesoły Pufcio”- M. Molickiej- przewycięzenie lęków związanych z siusianiem w przedszkolu i obawa odrzucenia przez rówieśników Mój kumpelek „Czarnulek” – H. Radoły -Przewycięzanie lęku przed nowym otoczeniem. -Strach ma wielkie oczy – słuchanie i rozmowa na temat opowiadania pt. „Boję się” M. Musierowicz. „Domek na drzewie” M. Molickiej- pokonanie lęku przed	Wrzesień

<p>Tradycje Świąt Bożego Narodzenia</p> <p>Baśnie naszego</p>	<p>śmiercią ukochanego zwierzątka</p> <p>-Nikt nie jest lepszy od nikogo – rozmowa kierowana na temat opowiadania M. Musierowicz pt. „Kurczak”.</p> <p>- „Czarownice i straszne strachy”- pokonywanie strachu przed ciemnością</p> <p>- „Rycerz i jego giernek”- M. Molickiej- eliminowanie lęków przed wizyta u dentysty</p> <p>-Rozejrzyj się dookoła, może ktoś potrzebuje twojej pomocy - zajęcia bajkoterapeutyczne podejmujące problem choroby na podstawie „Opowiadania o niedźwiadku Mishy”.</p> <p>- „Bajka o małym Misiu”- autorstwa własnego- Magda Mucha -Odrzucenie przez grupę spowodowane niewłaściwym zachowaniem</p> <p>- „Duch Krecik”- M. Molickiej- Nie boje się już duchów</p> <p>-Wprowadzenie w klimat świąteczny - „Bajka o wigilijnej gwiazdeczce”. E. Janikowska- Akceptowanie siebie takimi jakimi jesteśmy.</p> <p>„Historia o Aniołku i Bożonarodzeniowej Gwiazdeczce” – wspólne kolędowanie</p> <p>„Zapoznanie dzieci z tradycjami wieczery wigilijnej w oparciu o opowiadanie nauczyciela „Legenda o Choince”. Wykonanie ozdób świątecznych.</p> <p>Uwalniamy Jasia i Małgosię – wysłuchanie bajki Braci Grimm pt. „Jaś i Małgosia”</p>	<p>Październik</p> <p>Listopad</p> <p>Grudzień</p> <p>Styczeń</p>
---	--	---

dzieciństwa	Nasze odczucia i emocje po wysłuchaniu baśni Ch. Perraulta „Kopciuszek” – rozmowa kierowana. Projektowanie na kartonie sukni na bal dla Kopciuszka.	
--------------------	---	--

II semestr roku szkolnego 2016

Bloki tematyczne	Temat zajęć	Termin realizacji
Baśnie naszego dzieciństwa	<p>H. Ch. Andersen „Czerwony Kapturek”</p> <p>Czy inny to znaczy gorszy „Brzydkie Kaczątko” H. Ch. Andersen.</p> <p>Nasze prośby do złotej rybki – „O rybaku i złotej rybce” A. Puszkina.</p> <p>-Rozmowy o wrażliwości i współczuciu w oparciu o baśń H. Ch. Andersena „Calineczka”.</p>	Luty
Legandy Polskie	<p>Poznajemy polskie legandy – Legenda o Lechu, Czechu i Rusie.</p> <p>Dlaczego Popiela zjadły myszy? – wysłuchanie legendy o Popielu.</p>	Marzec

<p>Bajki relaksacyjne</p>	<p>Skąd pochodzi nazwa Warszawa? – Legenda o Warsie i Sawie</p> <p>Kim był Bazyliśzek? – wysłuchanie legendy o Bazyliśzku.</p>	<p>Kwiecień</p>
<p>Wiersze Jana Brzechwy</p>	<p>„Wszyscy kochamy nasze mamy”- jesteś ważny i cenny w oczach innych.</p> <p>„Odrzucony”- jestem taki sam jak inni nie gorszy.</p> <p>-Poznajemy warzywa na podstawie wiersza Jana Brzechwy „Na straganie”. Rozmowy z dziećmi na temat zdrowego odżywiania się.</p> <p>Z wizytą w ZOO – wysłuchanie wiersza Jana Brzechwy pt. „ZOO”. Poznanie nazw egzotycznych zwierząt.</p> <p>Podróż pociągiem – zajęcia integrujące grupę na podstawie wiersza „Lokomotywa” J. Brzechwy. Rozmowa na temat bezpieczeństwa podczas wakacji w górach i nad morzem. Wykonanie pocztówek.</p> <p>„Samochwała” i „Kłamczucha” – poznanie wierszy Jana Brzechwy. Rozmowa na temat zachowań społecznie pożądanych.</p>	<p>Maj</p>

Przykładowe scenariusze zajęć:

Scenariusz zajęć nr 1

Temat zajęcia: „Misiulek w przedszkolu”

CELE:

- nauka rozpoznawania i nazywania emocji własnych i innych ludzi,
- nauka radzenia sobie z własnym lękiem,
- nabycie pozytywnego sposobu myślenia o przedszkolu,
- uczenie sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- uczenie się nawiązywania bliskiego i serdecznego kontaktu z innymi ludźmi.

POMOCE:

„Bajki terapeutyczne” Marii Molickiej, rodzina misiów (zabawki), klocki.

ORGANIZACJA:

Podczas słuchania opowiadania dzieci siedzą w kole na dywanie, w czasie zabawy poruszają się po całej sali, z klocków budują na dywanie.

Przebieg zajęcia

1.Słuchanie opowiadania.

Dzieci słuchają opowiadania ilustrowanego przez nauczycielkę rodziną Misiów.

2.Rozmowa na temat opowiadania.

Dzieci krótko omawiają treść opowiadania.

3.Zabawa dramowa „Radzimy Misiowi”.

Dzieci radzą Misiowi jak może sobie poradzić z własnymi emocjami, do kogo zwrócić się gdy jest mu smutno i jak wesoło może spędzić czas w przedszkolu.

4.Zabawa klockami.

Dzieci budują z wybranych przez siebie klocków (drewnianych, plastikowych) przedszkole dla Misia.

5.Swobodne rozmowy.

Podczas budowania z klocków rozmawiamy z dziećmi na temat „Jakie powinno być przedszkole, żeby wszystkie dzieci je lubiły”.

6.Uwagi o realizacji.

Ponieważ scenariusz ten przeznaczony jest dla młodszych dzieci, oryginalne opowiadanie M. Molickiej należałoby skrócić i opowiadać, a nie czytać. Można mówić w pierwszej osobie, tak jakby to robił Misiulek. Wtedy dzieci chętniej udziela mu rad.

Wypowiedzi dzieci na temat : „Jakie powinno być przedszkole...” zostało spisane na kartce i wywieszono ich w sali. Wiele tych pomysłów może być wprowadzonych w życie.

Scenariusz zajęć nr 2

Temat zajęcia. Mój kumpelek - Czarnulek

Cele:

- Eliminowanie lęku przed nowym środowiskiem
- Pielęgnowanie przyjaźni
- Kształtowanie empatii i współczucia
- Rozwój wyobraźni
- Podniesienie poczucia własnej wartości

Środki dydaktyczne: masa solna, farby plakatowe, tekst bajki terapeutycznej, karteczki – słoneczka, słoneczko za chmurką, chmurki

Przebieg zajęcia:

1. Dzieci siedzą w kręgu i wykonują polecenia Nauczycielki. Nauczycielka mówi: witają się te dzieci, które oglądały wczoraj bajkę. Witają się te dzieci, które lubią różowy kolor itp.
2. Technika „Mapa mentalna”. Na środku dużego arkusza rysujemy: Czego boję się w nowym miejscu? Dzieci wymieniają obawy, następnie rysują na

papierze kredkami.

3. Rozmowa na temat odczuć, jakie towarzyszą dzieciom w nowym otoczeniu: Nauczycielka pyta, dzieci odpowiadają: Czy lubicie nowe miejsca? Kto odpowie, że nie lubi, wyjaśnia, dlaczego. Co myślicie, gdy znajdziecie się w nowym miejscu?
4. Nauczycielka prosi, by dzieci posłuchały historii Jagódki.
5. Rozmowa z dziećmi: Czy wy też chcielibyście mieć takiego małego przyjaciela – kumpelka? Jak go sobie wyobrażacie?
6. Lepienie z plasteliny wymyślonego przez siebie przyjaciela – kumpelka, pomalowanie farbami kumpelka, nadanie mu imienia.
7. Dyskusja na temat Czy znacie jakieś dziecko, któremu wasz kumpelek byłby bardziej potrzebny niż wam? Opowiedzcie o tym.
8. Na zakończenie każde dziecko kończy zdanie: Mój nowy przyjaciel pomoże mi, gdy...
9. Ewaluacja – dzieci wybierają karteczki: słońeczko, słońeczko za chmurką lub chmurki.

Scenariusz zajęć nr 3

Temat zajęć: W królestwie złotej rybki

Cele ogólne:

1. Poszerzanie znajomości bajek.
2. Rozwijanie myślenia i sprawności manualnych.
3. Pobudzanie ciekawości poznawczej.

Cele operacyjne:

Dziecko:

1. Potrafi uważnie wysłuchać treści bajki.
2. Umie ułożyć obrazki dotyczące treści bajki wg właściwej kolejności.
3. Potrafi skupić się na wykonywanych zadaniach.
4. Zna kilka przedmiotów, które pływają w wodzie.
5. Wie jak korzystać z materiału plastycznego, posługuje się pędzlem, farbami, klejem.

Środki dydaktyczne:

Treść bajki, ilustracje, "rybki" wykonane z różnych materiałów, miska z wodą, szklana butelka, wędka z patyczka, chusta animacyjna, szary papier, papierowe rybki, farby, pędzle, klej, muzyka relaksacyjna.

Przebieg zajęcia:

1. Słuchanie bajki czytanej przez nauczyciela pt. "O rybaku i złotej rybce" przy akompaniamencie muzyki relaksacyjnej.
2. Rozmowa kierowana na temat bajki.
3. Układanie historyjki obrazkowej (6 elementy) dotyczącej treści bajki.
4. Zabawa badawcza "Rybki" - dzieci z pomocą nauczyciela sprawdzają, które przedmioty toną w wodzie, a które nie. Próbuje określić rodzaj materiału, z którego zrobione są rybki, przeliczają ile "rybek" zatoneło a ile pływa.
5. Zabawa zręcznościowa "Złóż rybkę" - dzieci przy pomocy wędki łowią pływające w misce rybki.
6. Zabawa ruchowa z chustą animacyjną "Rybak i rybka" - dziecko "rybka" znajduje się pod chustą a "rybak" na chuście, usiłuje ją złapać.
7. Praca plastyczna "Królestwo Złotej Rybki" - dzieci przy pomocy materiału plastycznego tworzą podwodny świat.

Scenariusz zajęć nr 4

Temat zajęć: „Jaś i Małgosia”

CEL OGÓLNY: Wprowadzanie dziecka w świat wartości uniwersalnych , budowanie systemu wartości, by dzieci lepiej orientowały się w tym, co jest dobre, a co złe.

CELE OPERACYJNE:

- dziecko słucha z uwagą bajki
- rozwija mowę
- liczy uderzenia na tamburynie, odwzorowuje ich liczbę
- wypowie się na temat dobrego i złego zachowania się dzieci
- chętnie uczestniczy we wspólnych zabawach ruchowych
- wspólnie bawi się z rówieśnikami
- rozwija swoje sprawności manualne poprzez kolorowanie

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: ilustracje do bajki, płyta CD, arkusz białego papieru, kredki, klej, serduszka, pierniki, brokaty, bibuła, tamburyno

PRZEBIEG ZAJĘĆ

- Powitanie dzieci i zaproszenie do Krainy Bajek
- Słuchanie bajki opowiedanej przez nauczyciela przy ilustracjach
- Rozmowa na temat bajki

- Jak miały na imię dzieci z opowiadania?
- Gdzie wybrały się dzieci na wycieczkę?

- Co zobaczyli Jaś i Małgosia w lesie?
- Z czego był zrobiony domek?
- Kto mieszkał w domku?
- Czy staruszka miała dobre zamiary co, do Jasia i Małgosi?
- Co zamierzała zrobić staruszka z Jasiem i Małgosią?
- Czy Jas i Małgosia wrócili do swojego domu?
- Kto na nich tam czekał?
- Czy Jaś i Małgosia dobrze zrobili, że wzięli ciasteczka od staruszki?

-Zabawa muzyczno – ruchowa „Jaś i Małgosia zbierają grzyby”

Dzieci przy muzyce poruszają się w parach (jedno dziecko to Jaś, drugie to Małgosia). Na przerwę w muzyce wykonują ruchy – naśladowanie zbierania grzybów do koszyka

Zabawa dydaktyczna – słuchowa z elementami liczenia „Kolorowe – lukrowane pierniczki”. Dzieci siedzą na dywanie. Nauczyciel uderza kilka razy na tamburynie. Dzieci odwzorowują ich liczbę, rysując kropki na sercach Jasia i Małgosi.

-Zabawa muzyczno – ruchowa „Co możemy zrobić razem?”-Przy muzyce dzieci poruszają się swobodnie, kiedy muzyka umilknie wszyscy musimy zrobić coś wspólnie np. : ustawić się w kole, krzyknąć, podskoczyć, położyć się na dywan itd... Nauczyciel pozwala dzieciom na pomysły.

-Taniec w parach przy muzyce „Jaś i Małgosia”

-Praca plastyczna „Chatka z pierników” (praca plastyczna wspierająca rozwój kompetencji społecznych w grupie – wspólna zadanie). Zadaniem dzieci jest zaprojektowanie według pomysłu chatki *Baby Jagi* z dostępnych materiałów i udekorowanie jej prawdziwymi piernikami.

Scenariusz zajęć nr 5

Temat zajęć: Spotkanie z Czerwonym Kapturkiem.

CELE OGÓLNE:

- zapoznanie z treścią bajki O Czerwonym Kapturku oraz jej morałem;
- rozwijanie zainteresowania dzieci książką;
- odróżnianie dobra od zła;
- rozwijanie sprawności manualnej - ćwiczenie motoryki małej;
- wdrażanie do estetycznego wykonania pracy plastycznej.

CELE OPERACYJNE:

Dziecko:

- zna treść bajki;
- umie ocenić postępowanie bohaterów;
- rozumie, że nie należy ufać obcym;
- rozumie, że nie należy przekazywać nieznajomym określonych informacji, np. adresu zamieszkania;
- wykonuje pracę plastyczną – metodą origami
- odgrywa krótkie scenki dramatowe.

FORMY

- praca zbiorowa;
- praca indywidualna;
- praca grupowa.

METODY:

- słowne: opowiadanie, instruktaż, objaśnienie;
- czynne: zadań stawianych do wykonania;
- oglądowe: pokaz, ilustracja.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

koszyk, czerwona pelerynka i spódniczka; list z produktami (z obrazkami), które powinny znaleźć się w koszyku Czerwonego Kapturka, historyjka obrazkowa ilustracje; kredki, wykałaczkę, klej, sylwety Czerwonego Kapturka, wilka, Babci, Leśniczego.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Nauczyciel odkrywa przykryte chustą rzeczy: koszyczek, czerwona czapeczka, pelerynka. Zadaje pytania naprowadzające dzieci celem uzyskania odpowiedzi: Będziemy dziś rozmawiać o Czerwonym Kapturku.
2. Wysłuchanie treści bajki Czerwony Kapturek opowiedzanej przez nauczyciela połączone z pokazem ilustracji.
3. Zabawa integracyjna Pomóż Czerwonemu Kapturkowi:
Nauczyciel mówi:
Czerwony Kapturek (wskazuje dziewczynkę przebraną za Czerwonego Kapturka) jest nieco roztargniony i nie pamięta, gdzie położył to wszystko, co powinien zanieść babci. Każda z dwóch drużyn dostanie pusty koszyk i listę

zawierającą wykaz tego wszystkiego, co powinno się znaleźć w koszyku. Wygrywa drużyna, która zbierze wszystkie elementy i jako pierwsza przekaże koszyczek Czerwonemu Kapturkowi.

4. Zabawa ruchowa Czerwony Kapturku, uciekaj – troje dzieci (wilk) trzymają się za ręce; w trakcie trwania jednej piosenki muszą złapać jak najwięcej uczestników zabawy, czyli Czerwonych Kapturków.
5. Praca plastyczna – wykonanie postaci czerwonego kapturka metodą origami
6. Odgrywanie krótkich scenek teatralnych przez dzieci

Scenariusz zajęć nr 6

Temat zajęć: „ SPOTKANIE Z KOPCIUSZKIEM”

CELE OGÓLNE:

- Uwrażliwienie dzieci na dobro i zło.
- Stwarzanie warunków do różnorodnej aktywności dzieci w toku realizacji zadań stawianych do wykonania.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Zapoznanie dzieci z określeniem „dobry – zły” na podstawie zachowań macochy, jej córek i Kopciuszka.
- Wdrażanie do uważnego słuchania tekstu bajki i odpowiadania na pytania dotyczące tego tekstu.
- Rozwijanie logicznego myślenia w trakcie przyporządkowywania przedmiotów do określonej bajki.
- Wdrażanie do uważnego słuchania poleceń nauczyciela podczas zabaw ruchowych.
- Doskonalenie umiejętności poruszania się w rytm muzyki.
- Rozwijanie wyobraźni dzieci w trakcie projektowania sukni dla Kopciuszka, ozdabiania jej i kolorowania.

METODY:

- opowiadanie
- rozmowa
- opowieść ruchowa
- zabawa ruchowo-muzyczna
- metoda praktycznego działania

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Bajka o Kopciuszku, historyjka obrazkowa, sylwety postaci, kredki, ozdoby, kleje, chustki płyty CD, magnetofon.

PRZEBIEG ZAJĘCIA:

1. Powitanie dzieci i zaproszenie do Krainy Baśni

2. Słuchanie baśni

„Dawno, dawno temu żyła sobie dziewczynka zwana Kopciuszkiem. Jej mama zmarła, a ojciec ożenił się ponownie ze złą kobietą. Pewnego dnia ojciec Kopciuszka zachorował i zmarł, a dziewczynka zamieszkała ze złą macocha i jej dwiema brzydkimi córkami. Macocha i jej córki traktowały Kopciuszka jak służącą.

- Jak umyjesz podłogę zacznij sprzątać w kuchni. A potem pozamiataj schody w całym domu! - Zrozumiano? - rozkazywała Macocha.

- Tak, tak proszę pani... - odpowiedział Kopciuszek

- I żebym nigdzie nie zobaczyła ani odrobinki kurzu! - rozkazała Macocha.

- Oczywiście, proszę pani... - odpowiedział Kopciuszek

Przyrodnie siostry dziewczynki tylko się śmiały i w niczym jej nie pomagały. Były tak samo złośliwe jak ich matka.

- Gdzie moja sukienka? - krzyczała starsza córka Macochy

- Gdzie moje śniadanie? - krzyczała młodsza córka Macochy

- Już przynoszę.... - opowiadał grzecznie Kopciuszek

- Jak Ty się guzdrzesz ! - przekrzykiwały się siostry

Pewnego dnia w domu Kopciuszka zjawił się posłaniec królewski.

- Księżę szuka żony. Odbędzie się bal, na który zaprasza wszystkie młode damy.

- Bal? To takie niezwykle! - powiedział Kopciuszek.

- Ty nie możesz pójść! - powiedziała dziewczynce macocha. - Musisz zostać tutaj i posprzątać cały dom!

Przyrodnie siostry Kopciuszka udały się na bal. Włożyły na siebie piękne suknie.

- Idziemy na bal do pałacu! - powiedziały. - Być może Księżę zakocha się w którejś z nas!

A Kopciuszek siadł koło kominka i tam płakał.

Nagle coś rozbłysło i przed dziewczynką pojawiła się starsza pani.

- Kim jesteś? - zapytał Kopciuszek jestem dobrą wróżką.

- Twoją chrzestną matką. Dziś wieczorem pójdziesz na bal.
- Ale ja nie mam pięknych sukien! - wykrzyknął Kopciuszek
- Żaden problem – powiedziała dobra wróżka i skinęła swą różdżką. Brzydkie ubrania Kopciuszka przemieniły się w piękną suknię. Dobra wróżka wręczyła Kopciuszkowi także piękne pantofelki.
- Dziękuję ci, chrzestna matko – powiedział Kopciuszek – Lecz jak mam się dostać na bal?
- Nie martw się, Kopciuszu – rzekła dobra wróżka.
Skinęła różdżką i zamienił dynię w karetę, a szczura w woźnicę.
- Ale pamiętaj, Kopciuszu musisz wrócić do domu przed północą – powiedziała.
Na balu Książę tańczył tylko z Kopciuszkiem. Kiedy zegar wybił północ: „Boom!, boom!” Kopciuszek wykrzyknął:
- Bardzo przepraszam, ale muszą już iść
Biegając dziewczyna zgubiła jeden z kryształowych pantofelków. Książę go podniósł, lecz Kopciuszka już nie było.
Następnego dnia książę wręczył znaleziony pantofelek posłańcowi.
- Weź pantofelek. Niech każda panna w królestwie go przymierzy. Ta, na której stopie będzie leżał jak ulał, zostanie księżniczką.
Upłynęło dużo czasu, zanim posłaniec dotarł do domu Kopciuszka!
- Proszę pozwolić mi go przymierzyć! - przekrzykiwały się siostry Kopciuszka, ale oczywiście pantofelek nie pasował na stopę żadnej z nich.
Kiedy Kopciuszek wsunął swą stopę do pantofelka, okazało się, że ten leży doskonale. Wkrótce Książę przybył do domu Kopciuszka i poprosił dziewczynę, żeby została jego żoną.. I tak oto Kopciuszek stał się księżniczką i razem z Księciem żyli długo i szczęśliwie.

3.Nauczycielka zadaje pytania dotyczące tekstu.

- Kto wystąpił w bajce?
- Które z postaci występujących w bajce były złe?
- Kto był dobrą postacią i dlaczego?

3. Historyjka obrazkowa

- układanie historyjki obrazkowej według kolejności wydarzeń

4. „Kopciuszek sprząta” - opowieść ruchowa

Kopciuszek śpi przy kominku. Rano wstaje zakłada swoją podartą sukienkę, buciki i zabiera się do sprzątanania. Na początek wyciera kurze z szafek, następnie zmywa podłogę. Musi jeszcze poprasować suknie swoich sióstr na bal. Macocha karze ugotować dziewczynie obiad. Kopciuszek biegnie do studni po wodę na zupe. Niesie ciężkie wiadro z wodą. Nalewa wodę do garnka i wrzuca warzywa. Dziewczynka miesza zupe. Po obiedzie zmywa

naczynia, zamiata. Potem myje jeszcze okna. Musi wspiąć się na palce aby umyć je dokładnie. Wieczorem jest bardzo zmęczona i kładzie się spać przed kominkiem.

„5. Na balu” - zabawa z chustkami przy muzyce.

Dzieci otrzymują od nauczycielki po dwie chustki. Następnie ustawiają się dowolnie na dywanie. Kiedy usłyszą muzykę tańczą w jej rytm wykonując polecenia nauczycielki np. tańczy jedna ręka, a teraz druga, poruszamy się jak motylki, dobieramy się parami i tańczymy tak jak Kopciuszek tańczył na balu z królewiczem.

6. „Piękny Kopciuszek” - projektowanie sukni Kopciuszka.

Na stoliku przygotowana jest sylweta Kopciuszka . Zadaniem dzieci jest zaprojektowanie według własnego pomysłu sukni Kopciuszka

Scenariusz zajęć nr 7

Temat zajęć: Legenda o Smoku Wawelskim

Cele ogólne:

- zapoznanie dzieci z baśniowym wątkiem związanym z miastem Kraków,
- wzbogacenie słownika dzieci o nowe wyrazy: stolica, król, szewczyk, zamek, rycerz,
- wdrażanie do uważnego słuchania tekstu literackiego.
- rozróżnianie dobra i zła.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- zna legendę związaną z miastem Kraków,
- rozumie znaczenie nowopoznanych słów związanych z wysłuchaną legendą,
- uważnie słucha tekstu przedstawionego przez nauczycielkę,
- rozróżnia dobre i złe zachowania bohaterów,
- angażuje się w wspólnie podejmowane działania,
- reaguje na sygnał dźwiękowy.

Środki dydaktyczne:

- ilustracja przedstawiająca zamek Wawel i smoczą jamę,
- sylwety głównych postaci: król, smok, szewczyk, rycerz,
- tamburyno, bębenek.

PRZEBIEG

1. „Legenda o Smoku Wawelskim” – słuchanie legendy opowiadanej przez nauczycielkę z wykorzystaniem teatryku.

Dawno, dawno temu w grodzie Kraka zamiast króla panował wielki strach. Pod zamkiem zamieszkał bowiem olbrzymi i okrutny smok. Każdego dnia okoliczni mieszkańcy musieli przynieść mu kilka krów, byków, owiec a ostatecznie drobiu.

Najodważniejsi śmiałkowie próbowali rozprawić się z żarłocznym potworem, ale w pojedynku ze smokiem stawali się jego obiadem lub kolacją. Ani mądry król, ani jego najmądrzejsi doradcy nie potrafili znaleźć wyjścia z tej sytuacji.

W tym czasie w okolicach Wawelu żył młody szewczyk imieniem Skuba. A że był dobrym chłopcem, to postanowił znaleźć sposób na zniszczenie smoka. Pewnego dnia stanął przed królem i rzekł:

- Pozwól królu, że pokonam smoka.

- Ty? - zdziwił się Krak, bowiem żał mu się zrobiło dzielnego chłopca. Nie mając innego wyjścia zgodził się na jego prośbę.

Skuba nie marnował czasu. Od razu zabrał się do roboty. Wypchał skóry baranie siarką i smołą, a następnie zaszył je i podrzucił pod smoczą jamą. Żarłoczny smok, gdy tylko zobaczył zwierzęta, natychmiast je połknął. Jak po każdym porządnym posiłku i tym razem odbiło mu się ogniem, a wtedy w jego brzuchu buchnęły gorące płomienie. Smok szybko pobiegł do pobliskiej rzeki Wisły i zaczął zachłannie pić wodę w nadziei, że ugasi wewnętrzny pożar. Pił i pił, a jego brzuch był coraz większy i większy.... Aż wreszcie pękł.

W ten to sposób w państwie Kraka znowu zapanowała radość. A dzielny szewczyk Skuba stał się ulubieńcem mieszkańców krainy Kraka.

2. Rozmowa z dziećmi na temat wysłuchanej legendy, zwrócenie uwagi na postacie dobre i złe występujące w legendzie.

- Kto występował w bajce?
- Jaki był smok?
- Czy wszystkie smoki są złe?
- Czy znacie jakiegoś dobrego smoka?

3. „Smocze minki” – zabawa ruchowa. Dzieci są małymi smokami a

nauczycielka jest mamą - smoczyką. Wszystkie dzieci muszą wykonywać dokładnie to, co im nakazuje mama. Gdy nauczyciel gra na tamburynie dzieci – smoczki biegają, podskakują po całej sali, gdy gra ucichnie dzieci robią miny według polecenia np.: zróbcie groźną minę, smutną minę itd.

4. Po skończonej zabawie dzieci ustawiają się w pociąg i jadą dalej szukać dobrego smoka.

Bibliografia:

1. Andersen H. Ch. „Baśnie”, Warszawa 2010.
2. Brett D. „Bajki, które leczą”, Gdańsk 2011.
3. Brzechwa J. „Sto bajek”, Wrocław 2007.
4. Brzoza E., „Baśnie i legendy polskie” Warszawa 2012.
5. Milne A. „Kubuś Puchatek” Warszawa 2012.
6. Molicka M., „Biblioterapia i bajkoterapia”, Poznań 2000.
7. Molicka M., „Bajki terapeutyczne”, Poznań 1999.
8. Pertler C., Pertler R., „Baśnie w przedszkolu. Bajkoterapia w pracy z dziećmi”, Kielce.

ZAŁĄCZNIKI:

ANKIETA DLA RODZICÓW

Zwracam się z prośbą o wypełnienie ankiety dotyczącej zajęć z Bajkoterapii.

1. Czy Państwa dziecko wykazuje zainteresowanie zajęciami z bajkoterapii prowadzonymi w przedszkolu?

a) zdecydowanie tak

b) raczej tak

c) raczej nie

d) zdecydowanie nie

2. Czy według Państwa te zajęcia służą wszechstronnemu rozwojowi dziecka?

a) zdecydowanie tak

b) raczej tak

c) raczej nie

d) zdecydowanie nie

3. Czy te zajęcia rozwijają twórczą wyobraźnię dziecka i inspirują je do podejmowania twórczych działań w domu?

a) zdecydowanie tak

b) raczej tak

c) raczej nie

d) zdecydowanie nie

4. Jak oceniają Państwo postępy dziecka w toku przeprowadzonych zajęć?

a) bardzo dobrze

b) dobrze

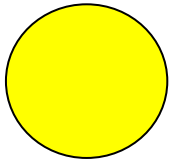
c) średnio

d) słabo

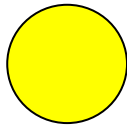
Przeprowadzając ewaluację z zajęć z Bajkoterapii posłużyłam się obrazkami.

samoocena pracy i aktywności dzieci

1) wiedza i umiejętności; nauczyłem się:

bardzo dużo

dużo

mało

bardzo mało

2) nastrój, czułem się:

bardzo zadowolony

zadowolony

smutny

zły

przestraszony

3) ocena zajęć; zajęcia były:

bardzo ciekawe

ciekawe

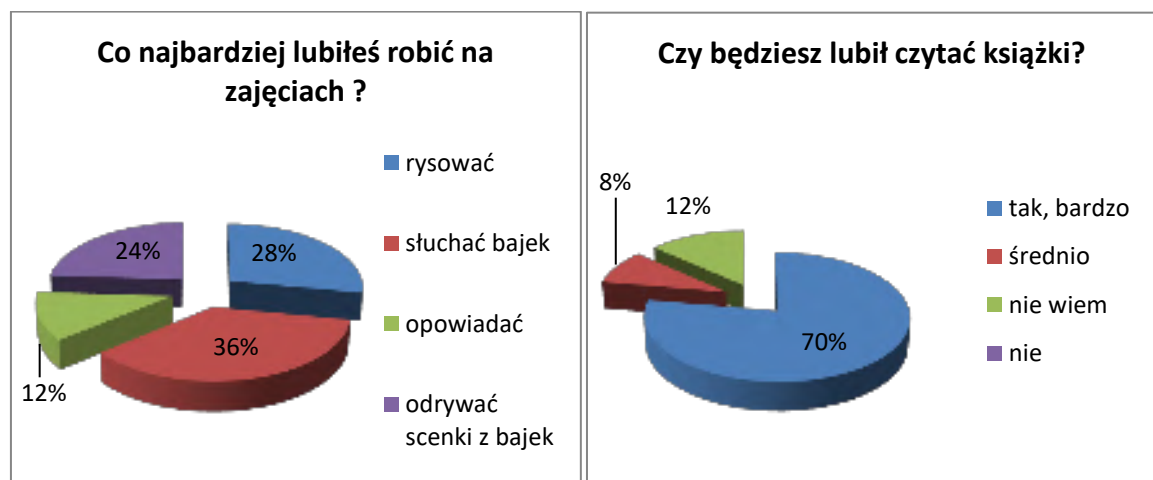
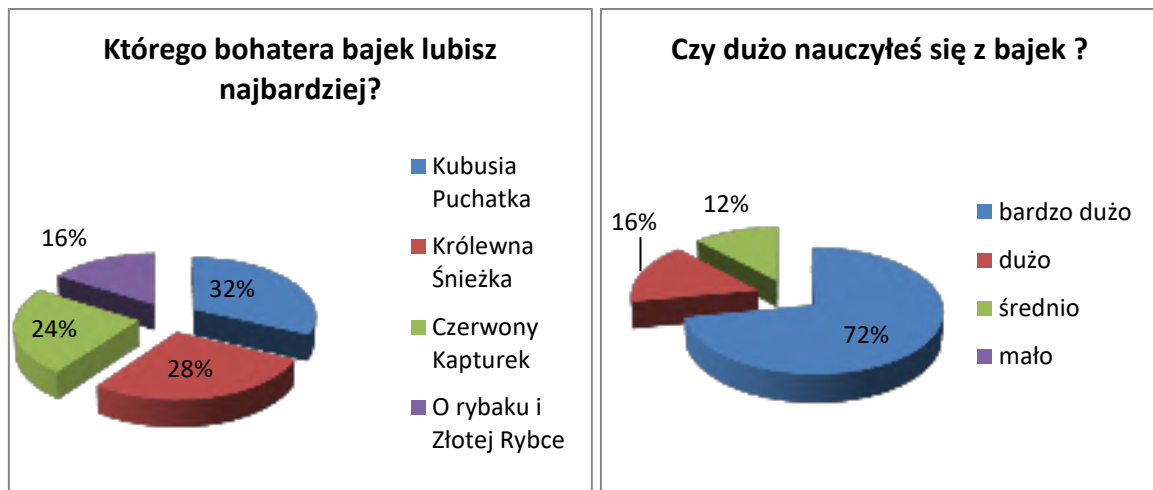
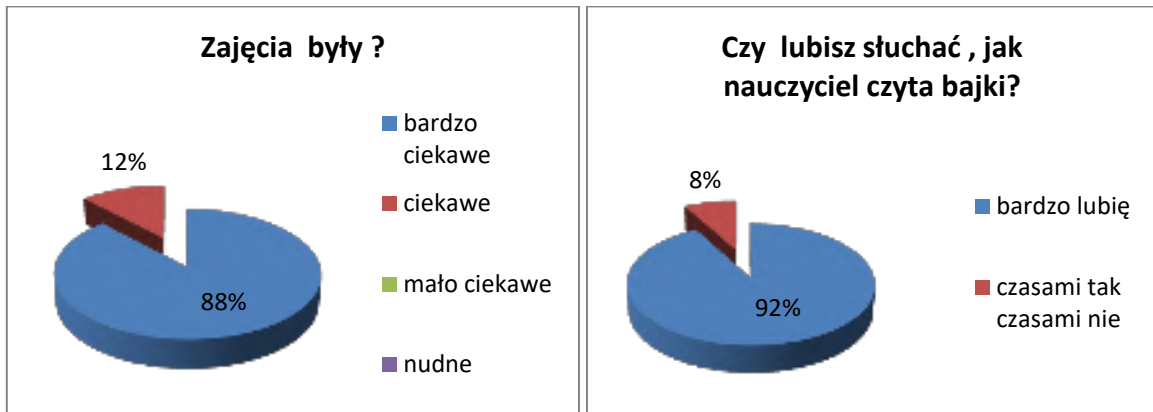
mało ciekawe

nudne

Ewaluacja

Analiza wyników rysunkowej ankiety przeprowadzonej wśród przedszkolaków

Z udzielonych przez dzieci odpowiedzi wynika, że lubią słuchać bajek a że zajęcia z bajkoterapii były ciekawe. Program spełnił funkcję edukacyjno – terapeutyczną.

Na pytanie czego można nauczyć się z bajek, przedszkolaki najczęściej odpowiadały:

- nie bać się ciemności,
- nie wolno rozmawiać z nieznanymi ani wpuszczać ich do domu,
- trzeba pomagać ludziom i zwierzętom,
- być dobrym.

Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród rodziców

Rodzice twierdzą iż ich dzieci wykazują zainteresowanie zajęciami z bajkoterapii. Uważają, iż zajęcia służą wszechstronnemu rozwojowi dziecka. Zgodnie twierdzą, iż ich pociechy w domu wcielają się w postać swoich ulubionych bohaterów. Zauważają postępy w toku przeprowadzonych zajęć.